

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W II kwartale 2016 r. nastroje polskich gospodarstw domowych nieco pogorszyły się. Wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) obniżyła się o 2 punkty (po wzroście w I kw. o 5,1 pkt.). Do spadku wartości wskaźnika IRGKGD w największym stopniu przyczyniło się pogorszenie prognoz rozwoju ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju i zdolności do oszczędzania gospodarstw domowych. Wartości sald odpowiedzi na pytania o obawy przed bezrobociem oraz przewidywaną sytuację finansową w nadchodzących 12 miesiącach pozostały na podobnym poziomie co przed kwartałem. Wskaźnik oczyszczony z wahań krótkookresowych nadal ukazuje wyraźną tendencję wzrostową.

2. W większości badanych obszarów aktywności ekonomicznej gospodarstw domowych zanotowano pogorszenie, jednak na tyle niewielkie, iż nie wpłynęło ono na zmianę tendencji obserwowanych w ostatnich trzech latach. Nastroje gospodarstw domowych są kształtowane m.in. przez informacje płynące z otoczenia gospodarczego i politycznego. Z jednej więc strony na obecne oceny pozytywnie oddziałuje rozpoczęcie programu „500+” i pomyślne dane z rynku pracy. Z drugiej zaś strony, z uwagi na spowolnienie w gospodarce światowej wiele instytucji zrewidowało prognozy wzrostu dla Polski, a zbliżające się referendum nt. BREXITu zwiększyło niepewność co do przyszłych warunków gospodarowania (ankieta została przeprowadzona przed ogłoszeniem wyników referendum).

3. Oceny przyszłej sytuacji finansowej (tj. w nadchodzących 12 miesiącach) nie zmieniły się w porównaniu z I kwartałem. Wydaje się, że nie ujawniły się jeszcze efekty wzrostu dochodów gospodarstw domowych wskutek wypłaty świadczeń pieniężnych z programu „500+”. Odsetek respondentów spodziewających się zwiększenia się dochodów wzrósł o 1,5 punktu procentowego i wynosi obecnie 25,9 %. Pesymistów jest 26,4 %.

Oceny bieżącej sytuacji finansowej nieznacznie się pogorszyły. W ostatnim okresie mamy do czynienia z dość dużą ich zmiennością, przy czym trend jest poziomy. Są nadal lepsze niż przed kryzysem lat 2008-2009.

4. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ocenę przyszłej sytuacji gospodarczej w Polsce zmniejszyła się o ok. 5 pkt. Pogorszenie się opinii gospodarstw domowych nt. perspektyw dla polskiej gospodarki może być skutkiem obniżenia przez niektóre instytucje prognoz wzrostu gospodarczego w Polsce i niższej od spodziewanej dynamiki PKB w I kwartale br. Co do bieżącej sytuacji gospodarczej w kraju oceny respondentów również się pogorszyły. Wartości obu sald nadal znajdują się poniżej poziomów zanotowanych przed światowym kryzysem finansowym i gospodarczym lat 2007-2009.

5. Po niespodziewanym spadku w poprzednim badaniu nastąpił wzrost oczekiwań inflacyjnych. Deflacja stopniowo ustępuje, a gospodarstwa domowe przewidują, że ten kierunek zmian cen utrzyma się. Natomiast opinie nt. bieżących kosztów utrzymania są bardzo zmienne i nie wykazują tendencji ani do wzrostu, ani do spadku.

6. Wciąż utrzymuje się tendencja spadkowa ocen przyszłego bezrobocia, czemu towarzyszą dobre wyniki w statystyce GUS: wzrost zatrudnienia i względnie niska stopa bezrobocia. Wartość salda jest najniższa od II połowy 2008 r.

7. Opinie gospodarstw domowych nt. bieżących warunków dla zakupu dóbr trwałych uległy znaczącemu pogorszeniu (po poprawie w poprzednim badaniu). Duża zmienność wartości salda utrudnia interpretację wyników. Gospodarstwa domowe spodziewają się, że wydatki na dobra trwałe

zmniejszą się w kolejnych 12 miesiącach, jednak wartość salda prognostycznego (ujemna) jest wyższa niż przed kwartałem i najwyższa od II połowy 2008 r.

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o oszczędności gospodarstw domowych nieznacznie wzrosła. W ostatnich kwartałach cechuje się jednak dużą zmiennością. Mimo to można zaobserwować tendencję wzrostową wskaźnika wygładzonego z wahań krótkookresowych. Wartość salda jest obecnie na najwyższym poziomie od 1997 r. Gospodarstwa domowe oceniają, że ich oszczędności zmaleją.

9. Oceny zbilansowania bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego nieznacznie pogorszyły się, jednak saldo nadal pozostaje na bardzo wysokim poziomie (+14,3 pkt.). Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają” wynosi 37,7 % (wobec 39,9 % przed kwartałem). Nieznacznie obniżył się odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają” – z 4,8 % do 4,1 %. Jedynie 5,2 % gospodarstw domowych zadłuża się, a 6,7 % ocenia, że przejada oszczędności.

Wśród oszczędzających dominują gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10 % dochodów; jest ich ok. 58 %. Drugą grupę pod względem liczebności stanowią gospodarstwa domowe, którym udaje się zaoszczędzić 10-20 % swoich dochodów; jest ich ok. 27,2 %. Tych, którzy oszczędzają ponad 30 % dochodów, jest 4,3 %. Przeciętna stopa oszczędności jest równa 11,1 %.

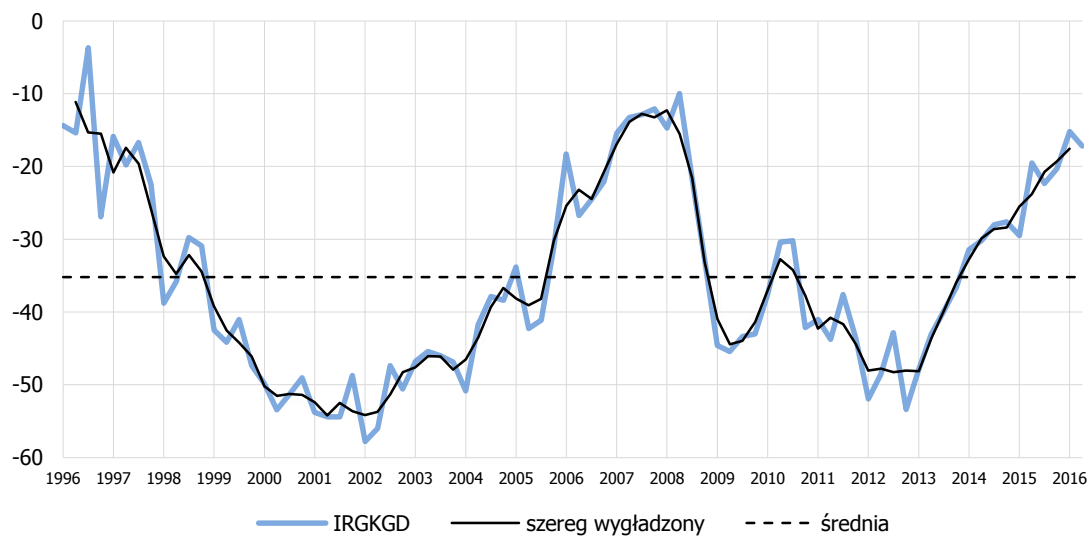
10. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo zakupu samochodu w kolejnych 12 miesiącach zmniejszyła się o 4,4 pkt. Saldo nadal jest na dość wysokim poziomie, tj. powyżej długookresowej średniej. Obecnie jednak zaledwie 6,3 % (poprzednio 10 %) respondentów ocenia prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako bardzo duże lub dość duże.

11. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu bądź mieszkania w kolejnych 12 miesiącach wzrosła. Jest ono jednak bardzo zmienne, co utrudnia ocenę tendencji kształtowania się wydatków mieszkaniowych. Obecnie 9,6 % (poprzednio 6,6 %) respondentów rozważa zakup lub budowę domu (mieszkania). Wartość salda znajduje się powyżej długookresowej średniej.

Co się tyczy wydatków remontowych, to sytuacja również uległa poprawie. Ponad 19 % ankietowanych gospodarstw domowych ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo duże lub dość duże (nieco więcej niż w poprzednim badaniu). Jest to jednak odsetek o ponad 5 pkt. proc. niższy od zanotowanego przed wybuchem światowego kryzysu finansowego w 2007 r.

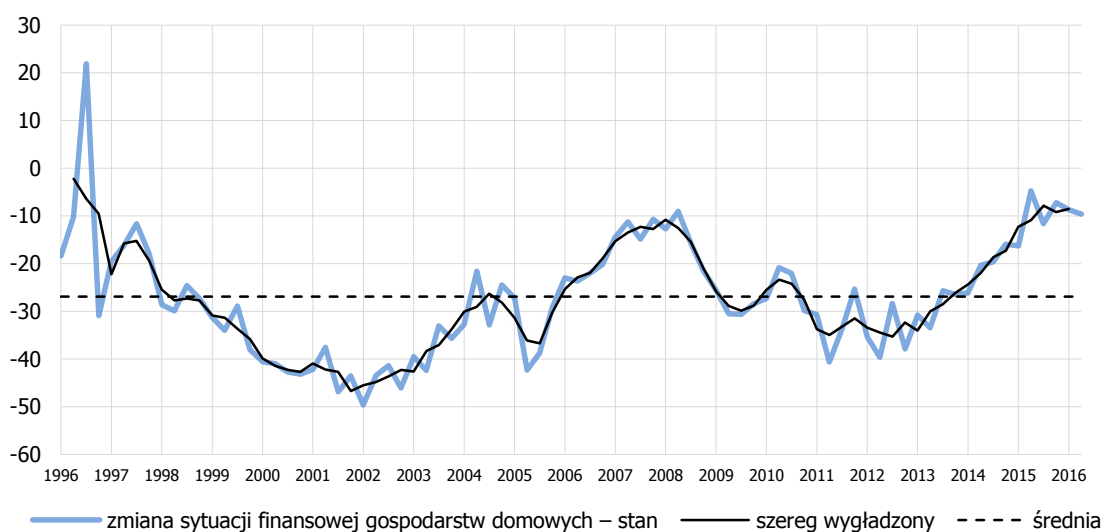
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

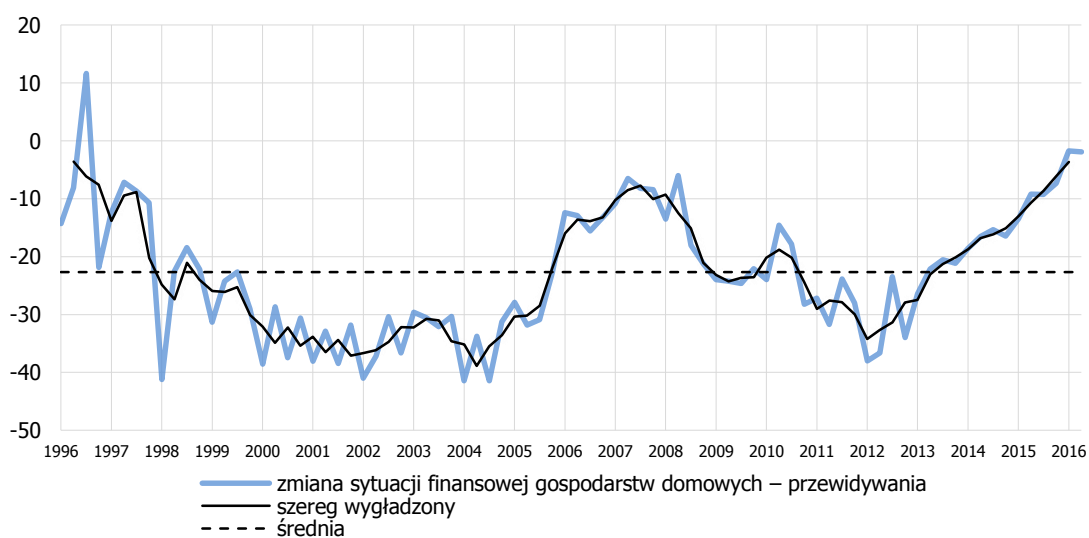
składowe salda	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-13,5	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-23,4	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	27,8	6,7	12,3	13,2	6,5	6,1
4. oszczędności - przewidywania	-53,3	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5
wskaźnik koniunktury (IRGKG): $(1+2-3+4)/4$	-29,5	-19,5	-22,4	-20,3	-15,2	-17,2

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

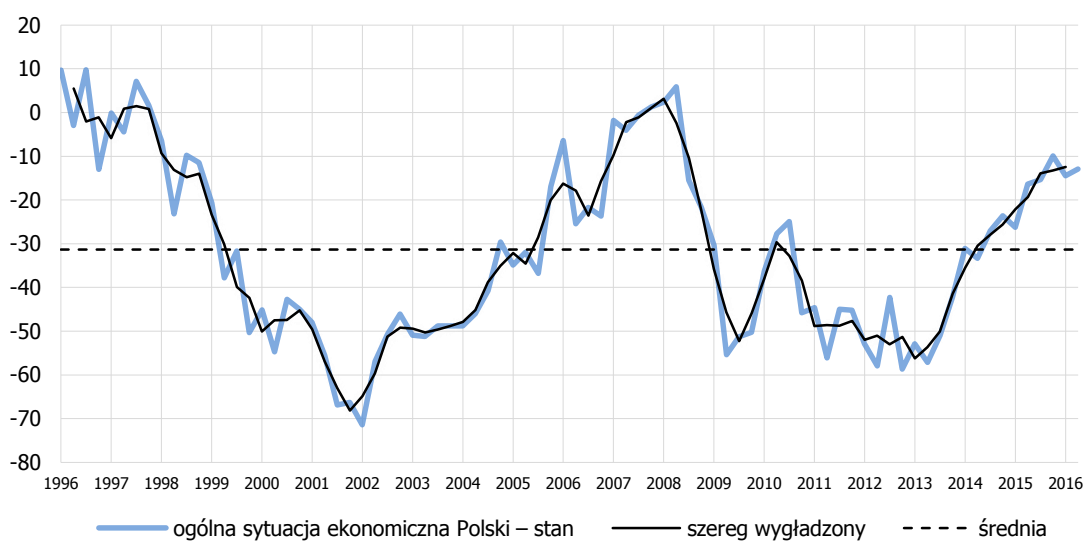
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. poprawiła się bardzo	0,3	3,2	4,0	3,4	4,1	2,1
2. poprawiła się trochę	13,0	17,1	9,7	16,7	11,5	13,1
3. bez zmian	50,9	53,0	54,7	49,6	55,7	54,4
4. pogorszyła się trochę	25,3	20,4	22,1	22,6	20,1	24,0
5. pogorszyła się bardzo	10,5	6,3	9,4	7,7	8,5	6,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,3	-4,7	-11,7	-7,2	-8,7	-9,7

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

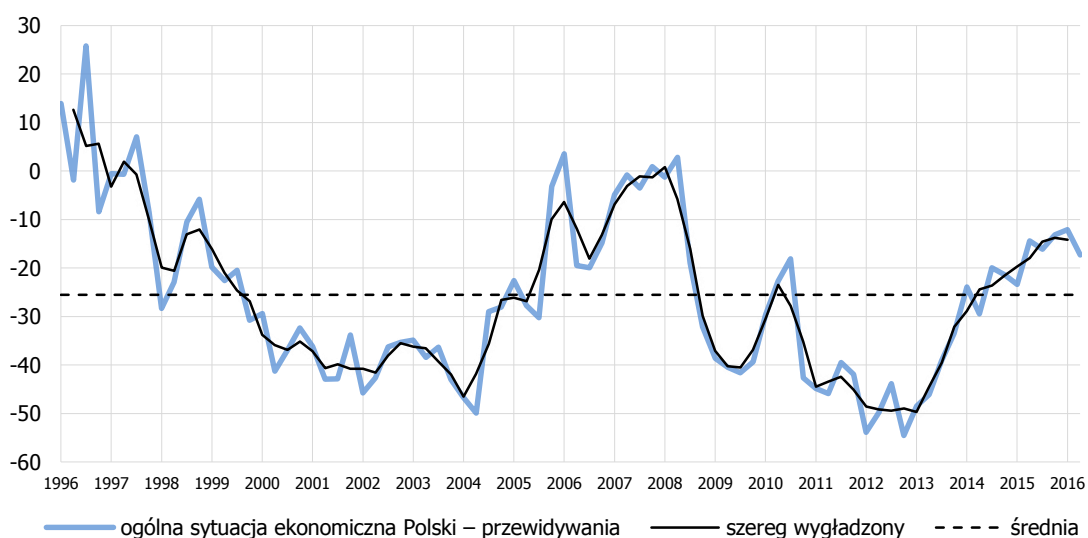
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. poprawi się bardzo	3,8	0,4	2,0	0,9	3,6	3,0
2. poprawi się trochę	14,2	14,9	15,2	19,8	20,8	22,9
3. bez zmian	45,0	56,0	54,4	49,4	49,1	47,6
4. pogorszy się trochę	25,2	23,2	19,0	23,7	21,4	20,2
5. pogorszy się bardzo	11,8	5,4	9,4	6,2	5,1	6,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-13,5	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8	-1,9

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

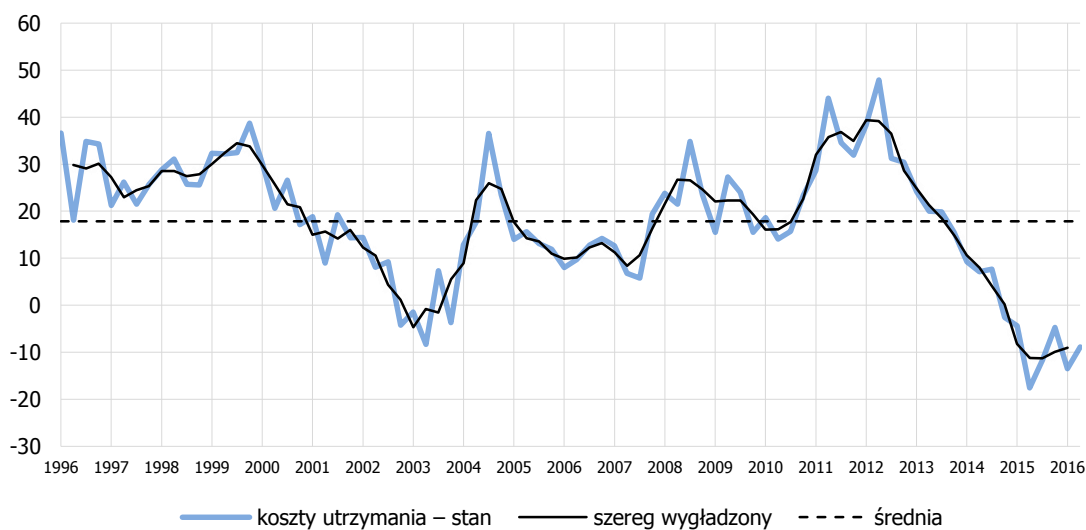
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. poprawiła się bardzo	0,0	0,6	0,0	1,5	1,1	0,9
2. poprawiła się trochę	15,6	16,6	21,7	23,4	17,7	22,7
3. bez zmian	30,9	42,1	36,8	38,7	41,1	33,9
4. pogorszyła się trochę	38,8	30,9	30,5	26,4	31,3	34,3
5. pogorszyła się bardzo	14,7	9,8	11,0	9,9	8,8	8,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-26,3	-16,4	-15,4	-9,9	-14,5	-12,9

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

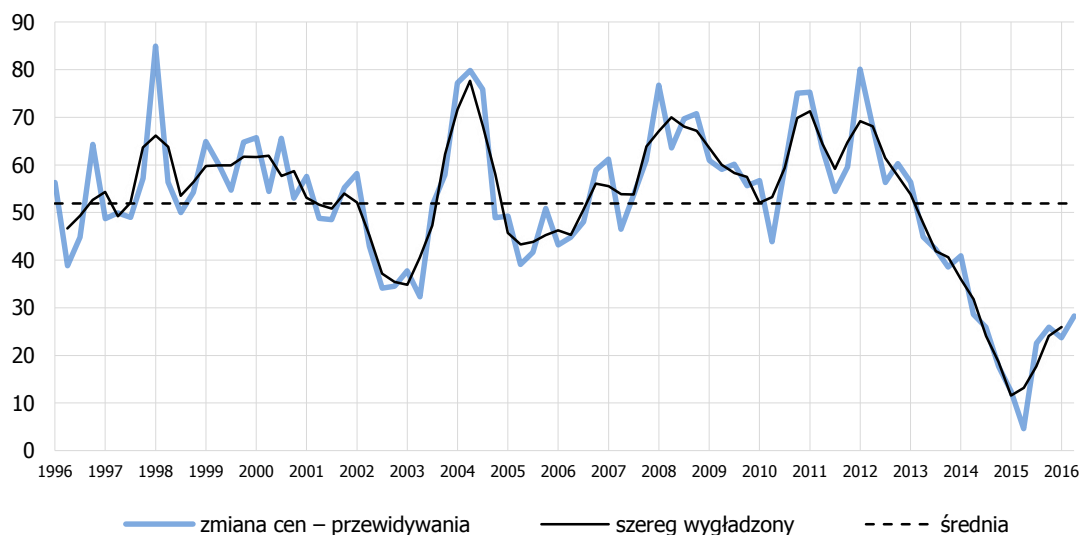
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. poprawi się bardzo	1,0	0,4	0,7	2,2	2,9	1,7
2. poprawi się trochę	16,7	19,3	21,5	22,5	28,0	26,1
3. bez zmian	32,7	42,6	32,8	34,1	25,5	23,8
4. pogorszy się trochę	33,9	26,3	34,9	29,1	29,1	32,5
5. pogorszy się bardzo	15,8	11,3	10,1	12,1	14,4	15,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-23,4	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1	-17,3

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

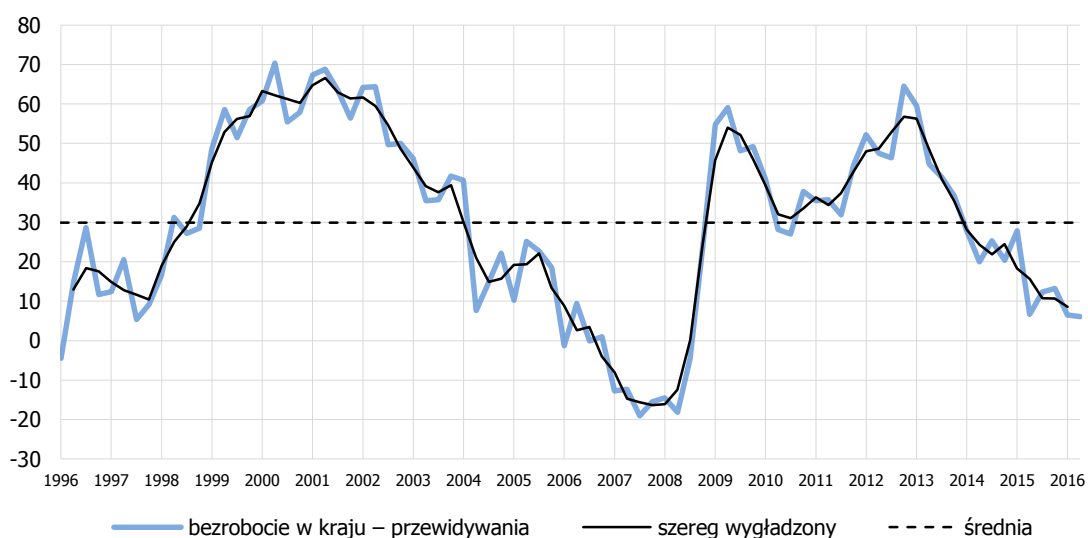
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. wyraźnie dużo wyższe	8,3	3,2	5,4	6,1	6,3	5,2
2. znacznie wyższe	17,6	11,0	11,1	15,8	8,9	15,3
3. nieco wyższe	36,9	37,7	41,8	43,4	39,0	39,8
4. takie same	31,6	43,6	38,5	31,9	43,3	36,2
5. niższe	5,7	4,5	3,3	2,8	2,6	3,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-4,4	-17,6	-11,6	-4,7	-13,5	-8,9

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

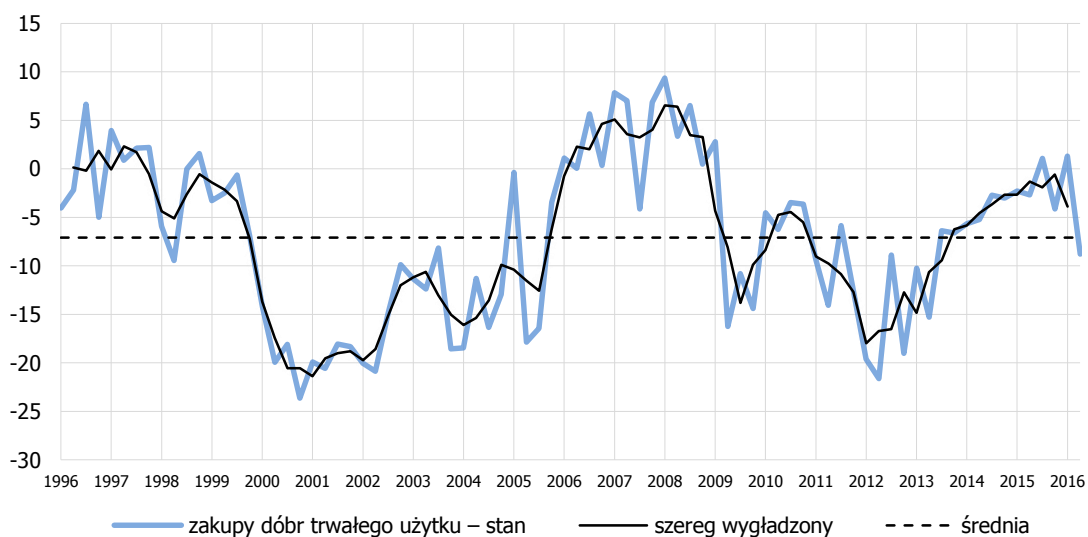
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. wzrost cen będzie szybszy	13,2	10,3	16,0	20,5	30,9	27,2
2. ceny wzrastać będą tak samo	37,2	37,1	43,3	40,3	23,6	32,8
3. ceny wzrastać będą wolniej	12,4	8,9	10,7	10,9	10,8	11,2
4. ceny będą mniej więcej takie same	35,4	38,9	29,5	27,0	31,4	27,1
5. ceny nieco zmniejszą	1,7	4,8	0,4	1,2	3,3	1,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	12,4	4,6	22,6	25,9	23,7	28,3

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

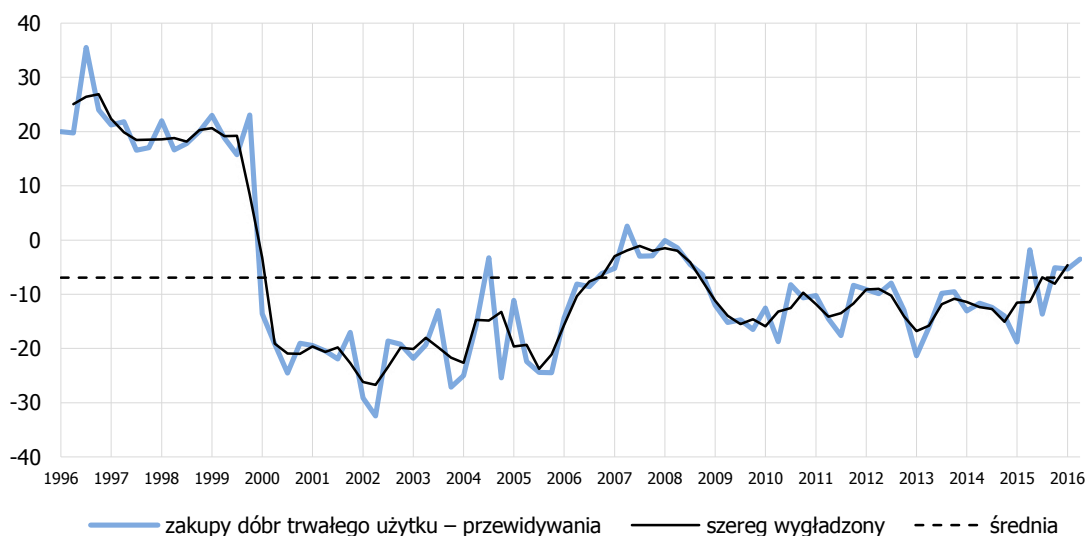
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. gwałtownie wzrośnie	15,4	4,9	4,4	6,7	5,9	6,3
2. nieznacznie wzrośnie	38,7	31,3	34,4	34,6	25,8	26,2
3. pozostanie takie samo	31,9	36,6	42,7	37,5	44,1	41,2
4. nieznacznie zmaleje	14,0	27,0	18,4	20,9	23,9	25,8
5. gwałtownie zmaleje	0,0	0,3	0,1	0,3	0,4	0,5
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	27,8	6,7	12,3	13,2	6,5	6,1

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

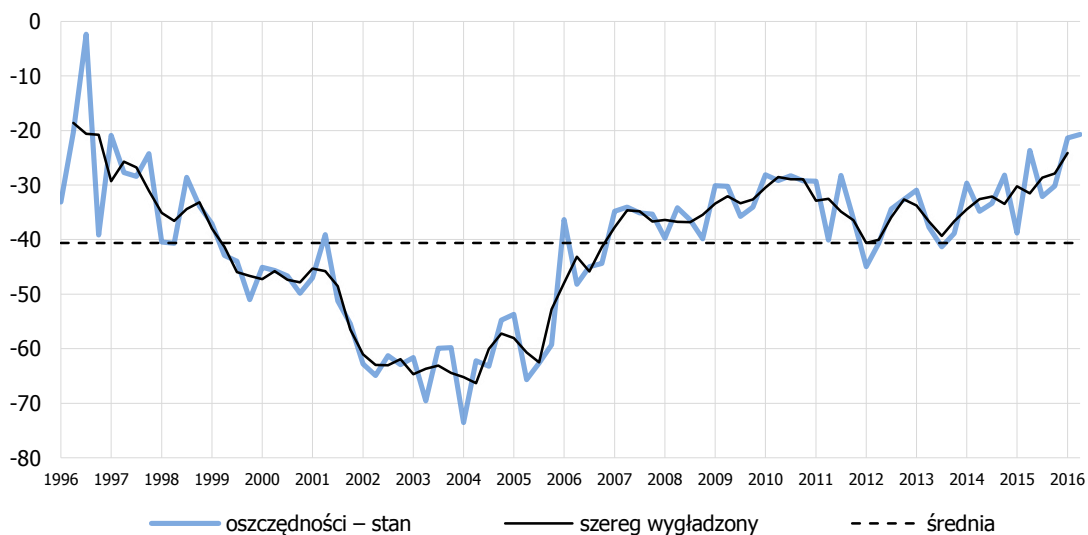
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	12,4	10,3	14,4	11,9	16,8	8,3
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	72,9	76,8	72,3	72,0	67,8	74,6
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	14,7	13,0	13,3	16,1	15,5	17,1
saldo (1.-3.)	-2,3	-2,7	1,1	-4,1	1,3	-8,8

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. dużo większe	6,4	5,2	7,9	8,1	8,6	7,6
2. nieco większe	11,2	20,0	11,8	12,6	15,6	15,6
3. podobne	45,0	52,8	44,3	54,9	47,7	51,4
4. nieco mniejsze	13,3	9,8	16,8	10,0	12,7	12,9
5. dużo mniejsze	24,2	12,1	19,1	14,5	15,4	12,5
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-18,8	-1,8	-13,7	-5,1	-5,3	-3,5

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

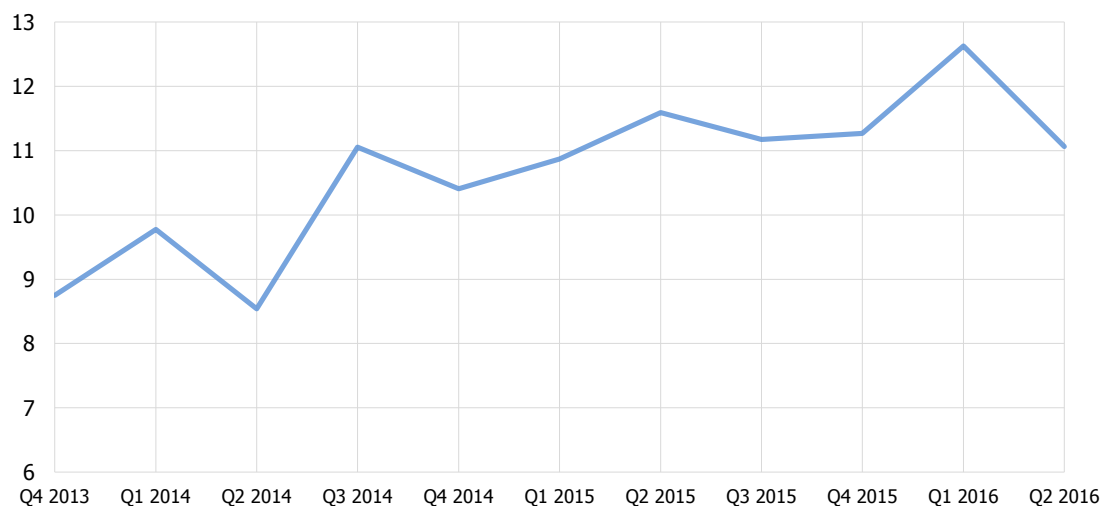
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	3,5	5,6	3,7	4,9	6,8	4,6
2. dobry czas, aby oszczędzać	21,3	28,6	25,0	27,4	29,4	32,6
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	44,5	44,3	46,1	37,9	42,0	42,2
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	30,7	21,4	25,3	29,8	21,9	20,6
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-38,8	-23,7	-32,1	-30,2	-21,4	-20,8

OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

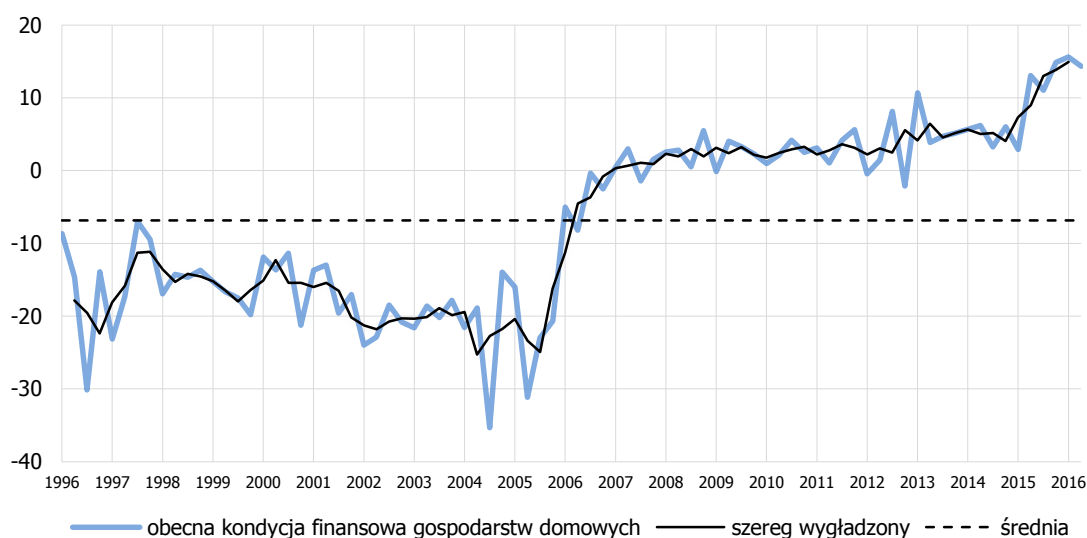
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. bardzo duże	4,3	6,3	4,3	3,0	5,4	3,1
2. dość duże	9,7	10,1	9,7	14,6	17,3	16,5
3. znikome	47,0	49,0	50,5	49,3	45,6	51,0
4. żadne	38,9	34,7	35,6	33,1	31,7	29,4
saldo ($1+0,5 \times 2 - 0,5 \times 3 - 4$)	-53,3	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5	-43,5

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

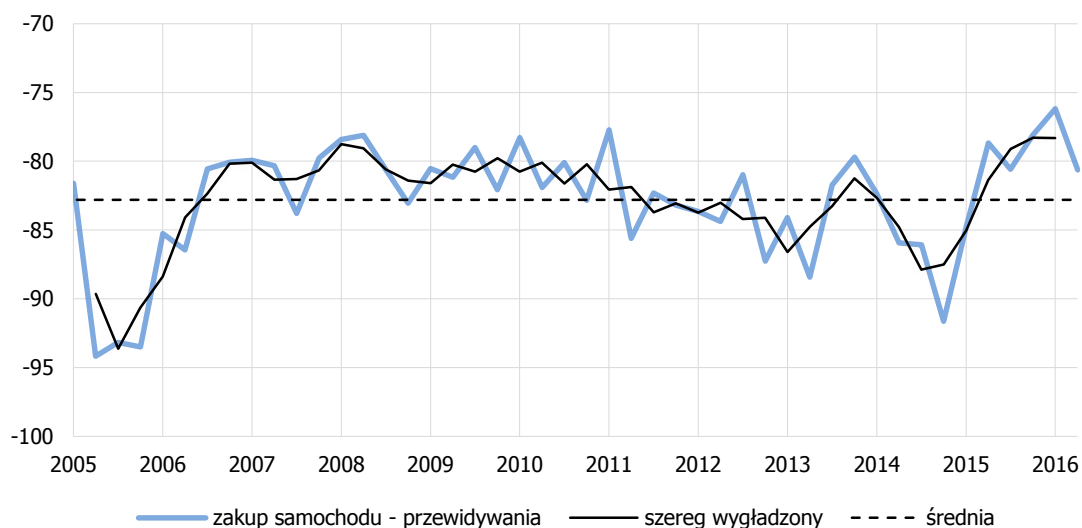
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. więcej niż 30 % dochodów	5,2	9,1	5,6	5,9	7,2	4,3
2. od 20 % do 30 % dochodów	9,3	7,6	9,5	8,6	11,4	10,2
3. od 10 do 20 % dochodów	24,4	23,5	26,1	27,9	31,7	27,2
4. mniej niż 10 % dochodów	61,0	59,8	58,9	57,7	49,6	58,3
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	10,9	11,6	11,2	11,3	12,6	11,1

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

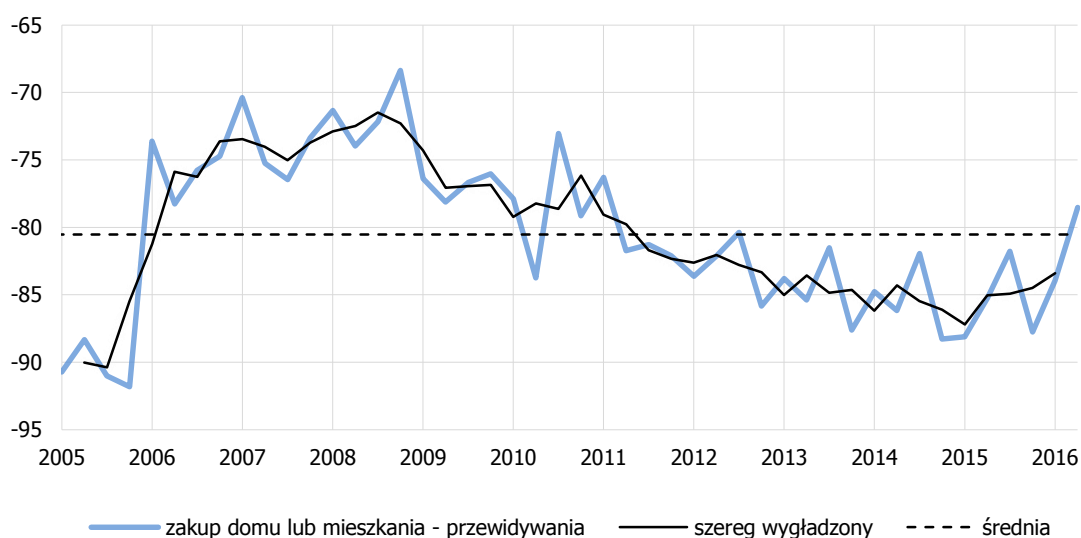
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. wpadamy w długi	8,3	3,4	4,7	3,5	5,2	5,2
2. przejadamy nasze oszczędności	7,3	9,5	9,0	8,8	8,0	6,7
3. nasz dochód z trudem starcza	56,2	50,2	48,6	46,1	42,2	46,4
4. nieco oszczędzamy	26,5	31,2	35,0	37,8	39,9	37,7
5. dużo oszczędzamy	1,7	5,7	2,7	3,8	4,8	4,1
saldo (5+0,5×4-0,5×2-1)	2,9	13,1	11,1	14,9	15,6	14,3

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

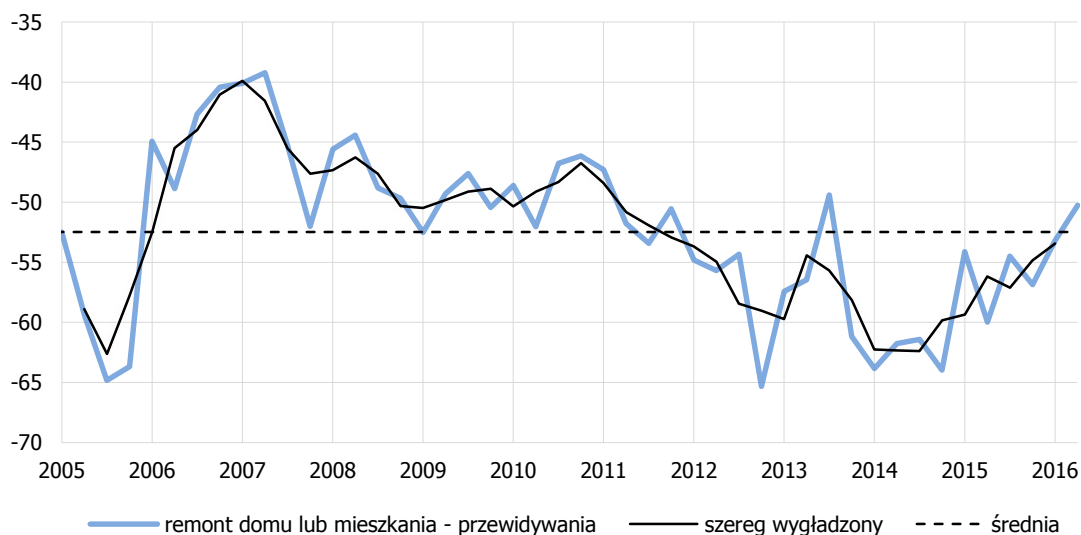
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. bardzo duże	1,4	5,2	2,2	2,8	2,4	1,3
2. dość duże	3,0	1,7	6,1	5,8	7,5	5,0
3. niewielkie	15,6	16,7	11,9	15,1	15,8	18,6
4. zdecydowanie żadne	80,0	76,4	79,9	76,2	74,4	75,1
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-84,8	-78,7	-80,6	-78,1	-76,2	-80,6

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. zdecydowanie tak	1,6	1,1	3,3	0,7	2,1	4,0
2. możliwe	2,5	5,2	5,6	4,3	4,5	5,6
3. raczej nie	9,8	9,6	6,6	8,9	10,2	10,3
4. zdecydowanie nie	86,1	84,1	84,5	86,1	83,2	80,1
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-88,1	-85,2	-81,8	-87,8	-83,9	-78,5

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016
1. bardzo duże	7,2	3,9	7,8	5,2	4,9	6,8
2. dość duże	8,2	9,9	10,8	10,4	11,2	12,6
3. niewielkie	38,3	34,9	27,3	34,4	40,5	34,6
4. zdecydowanie żadne	46,3	51,3	54,0	50,0	43,5	46,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-54,1	-60,0	-54,5	-56,9	-53,2	-50,3